

Bà Phan Thị Thùy Giang, Giám đốc Thư viện TP Cần Thơ: Văn hóa đọc sẽ phát triển cùng thư viện điện tử

Từ năm 2014, ngày 21-4 hằng năm được Chính phủ chọn là Ngày Sách Việt Nam nhằm tôn vinh văn hóa đọc, tìm lại giá trị bồi đắp và nuôi dưỡng tâm hồn mà sách báo đem đến cho người đọc. dịp này, bà Phan Thị Thùy Giang, Giám đốc Thư viện (TV) TP Cần Thơ, dành cho Báo Cần Thơ cuộc trao đổi về những thăng trầm của văn hóa đọc trong thời đại truyền thông đa phương tiện, cũng như những nỗ lực, những đổi thay của hệ thống thư viện công cộng trong kỷ nguyên Internet.

* Đầu tiên, xin cho biết bà hài lòng nhất về điều gì trong những kết quả mà TV TP Cần Thơ nỗ lực đưa văn hóa đọc đến với mọi nhà?

- Có thể nói, đó là thành công trong việc "tạo chân cho sách". Điều đó thể hiện ở việc hình thành và hoạt động thường xuyên của hơn 200 điểm cà phê sách, tủ sách pháp luật ở các địa phương, nhất là ở những nơi xa trung tâm thành phố. Những điểm cà phê sách bên những bến đò ở Thốt Nốt, Vĩnh Thạnh, Cờ Đỏ... với đông đảo khách vừa uống cà phê, vừa đọc sách báo, trao đổi những tin tức, kiến thức... là minh chứng thuyết phục nhất để khẳng định văn hóa đọc vẫn tồn tại.

Sách cũng đã được đưa đến 12 tủ sách trong các chùa Khmer và 20 điểm Bưu điện Văn hóa xã. Chúng tôi cũng thành công khi thí điểm đem sách đến với những đối tượng người đọc đặc biệt. Đó là các tủ sách, phòng đọc sách trong Trung tâm Chữa bệnh- Giáo dục- Lao động xã hội và Quản lý sau cai nghiện TP Cần Thơ (tọa lạc tại Hậu Giang), Nhà nuôi dưỡng người già và trẻ em không nơi nương tựa TP Cần Thơ, Cơ sở bảo trợ xã hội Thiên Ân... Đặc biệt, chúng tôi còn phối hợp với Trung tâm Chữa bệnh- Giáo dục- Lao động xã hội và Quản lý sau cai nghiện tổ chức thi thuyết trình "Quyển sách làm thay đổi cuộc đời tôi", thu hút đông đảo học viên tham gia.

Tính đến cuối năm 2013, hệ thống TV công cộng của TP Cần Thơ có 1 TV cấp thành phố, 9 TV cấp quận, huyện và 47/85 xã, phường, thị trấn của thành phố có TV hoặc phòng đọc sách. Toàn hệ thống hiện có trên 390 ngàn bản sách. Ngoài ra, mỗi năm chúng tôi bổ sung từ 21 ngàn- 23 ngàn bản sách.

Một buổi phục vụ sách lưu động của Thư viện TP Cần Thơ tại xã Trung An, huyện Cờ Đỏ.

*** Những nỗ lực đó có giúp cải thiện tình trạng độc giả ngày càng sụt giảm của hệ thống TV công cộng không, thưa bà?**

- Năm 2013, hệ thống TV công cộng của TP Cần Thơ phục vụ trên 2,8 triệu lượt người đọc. Những nỗ lực của chúng tôi đã phần nào tạo lối ra trong việc phát huy văn hóa đọc. Tuy nhiên, phải thừa nhận có những việc trước mắt ngoài tầm tay của chúng tôi. Sự phát triển của các phương tiện nghe nhìn, đặc biệt là sự phổ cập Internet đã khiến số lượng độc giả làm thẻ TV TP so với 6- 7 năm trước giảm khoảng 40-50%. Cụ thể, khoảng năm 2007, có khoảng 5 ngàn người làm thẻ TV thì hiện nay chỉ còn hơn 2 ngàn người. Chúng tôi không coi sách là phương tiện duy nhất chuyển tải tri thức, bồi dưỡng tâm hồn, mà phủ nhận vai trò của các phương tiện khác nhưng sự giảm sút ấy cũng khiến đội ngũ cán bộ TV lo lắng bởi dường như văn hóa đọc đang dần mai một.

Mặt khác, do nhận thức chưa đầy đủ về vai trò, vị trí của sách và thư viện trong đời sống nên từng lúc, từng nơi, chính sách đầu tư cho hệ thống TV công cộng vẫn chưa được chú trọng; phương thức phục vụ chưa được quan tâm chuyển đổi cho phù hợp. Vì vậy, độc giả của hệ thống TV công cộng ngày càng thưa thớt. Nhiều TV, phòng đọc sách cấp xã, thị trấn chỉ phục vụ cho một số ít học sinh đến đọc truyện và cán bộ xã phường. Nông dân, người lao động chân tay, buôn bán hầu như không hề bước chân đến TV.

Thực trạng này không chỉ của riêng Cần Thơ và theo tôi, một trong những nguyên nhân là thói quen đọc sách không được bồi dưỡng từ trường học. Học sinh bây giờ dường như chỉ đọc những sách cần đọc để thi và lấy điểm, không hề đọc sách nghiên cứu, tham khảo thêm. Văn hóa đọc đã sớm rời bỏ nhiều người ngay từ thuở ấu thơ.

*** Vậy theo bà, cần làm gì để thu hút độc giả đến với TV nói riêng và sách nói chung?**

- TV TP Cần Thơ đã có nhiều giải pháp thu hút độc giả. Ví dụ, quy trình cấp thẻ TV trước đây mất từ 3- 7 ngày, giờ chỉ còn 1- 3 ngày và bạn đọc được giải quyết mượn sách ngay sau khi đăng ký thông tin cá nhân. Tất cả mọi đối tượng đều được đọc báo, tạp chí miễn phí tại TV mà không cần thẻ. Trong kho sách mượn, TV thường xuyên bổ sung sách mới theo từng lĩnh vực, trưng bày theo hình thức mở để độc giả có thể trực tiếp lựa chọn. TV cũng phối hợp với một số Đài Phát thanh Truyền hình giới thiệu sách mới, sách hay, có tính chất "mách bảo" để độc giả tìm đọc. Đặc biệt, TV thường xuyên thực hiện các buổi phục vụ lưu động, đưa sách đến vùng nông thôn, luân chuyển sách cho hệ thống TV, phòng đọc sách cơ sở. Mỗi năm, TV TP luân chuyển trên 10 ngàn lượt sách, báo.

Thu hút người đọc đến TV đang là một thách thức rất lớn. Để thu hút bạn đọc, việc cần làm ngay là đẩy mạnh ứng dụng công nghệ thông tin trong hoạt động TV mà trọng tâm là tích cực chuyển đổi sang mô hình TV điện tử. Đó là một hệ thống thông tin có sẵn dưới dạng có thể xử lý được bằng máy tính với tất cả các chức năng bổ sung, lưu trữ, bảo quản, tìm kiếm, truy cập và hiển thị. Để hướng tới TV điện tử, nhiều năm qua, TV TP Cần Thơ đã tiến hành số hóa tài liệu (chuyển đổi tài liệu in giấy sang file PDF và CD-rom), ưu tiên các tài liệu địa chí, sách đọc bản.

TV điện tử đòi hỏi cao về cơ sở vật chất và nhân lực như Internet có tốc độ kết nối nhanh; hệ thống máy chủ lớn, ổn định và an toàn; nguồn nhân lực đủ sức phát triển công tác quản trị và các dịch vụ thư viện... Hiện tại TV TP Cần Thơ vẫn chưa đủ sức đáp ứng các yêu cầu trên. Chúng tôi đã sớm nhận ra thực tế này và đang tham mưu xây dựng cơ sở vật chất cũng như nhân lực cho TV điện tử. Văn hóa đọc sẽ phát triển mạnh khi bắt kịp sự phát triển của công nghệ.

* Xin cảm ơn bà!

ĐẶNG HUỲNH (Thực hiện)